

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Ministerredegørelse vedr. beretning om Forsvarsministeriets økonomistyring af forligsmidler i perioden 2018-2023

Jeg fremsender hermed min redegørelse til beretning 10/2022 om Forsvarsministeriets økonomistyring af forligsmidler i perioden 2018-2023.

Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at jeg tager den rejste kritik alvorligt. Som tidligere medlem af statsrevisorerne har jeg selv været med til at sætte gang i denne undersøgelse. Samtidig vil jeg gerne kvittere for den gode dialog og de drøftelser, vi havde på mødet d. 13. marts 2023.

Forsvarsområdet står over for store bevillingsløft i det kommende forsvarsforlig, så Danmark kan leve op til NATO's målsætning om, at forsvarsudgifterne skal udgøre 2 pct. af BNP.

Det er derfor centralt, at der fremover bliver en stærkere styring, gennemsigtighed og opfølgning på de politiske målsætninger for Forsvaret og anvendelsen af bevillingerne, der tager højde for statsrevisorernes og Rigsrevisionens kritik af ministeriets økonomistyring af forligsmidler.

Jeg vil i det følgende redegøre for de foranstaltninger og initiativer, som den rejste kritik i beretningen giver anledning til.

Der er tale om overordnede foranstaltninger og initiativer, der vil skulle udbygges og konkretiseres yderligere på baggrund af overblikket over Forsvarets samlede økonomi, når det igangsatte "kasseeftersyn" er afsluttet. Og jeg kan oplyse, at det kasseeftersyn forventes offentliggjort i starten af maj måned.

Dertil kommer, at ministeriets forligs- og økonomistyring vil skulle tage højde for de konkrete politiske prioriteringer af bevillingsløftet på forsvarsområdet og eventuelle yderligere politiske krav til ministeriets opfølgning på det kommende forsvarsforlig.

En stærkere forligs- og økonomistyring af det kommende forsvarsforlig
Jeg har noteret, at Rigsrevisionen i beretningen har fokuseret på departementets rolle i forhold til at tilrettelægge en gennemsigtig økonomistyring af implementeringen af forsvarsforliget 2018-2023.

Dato: 17. april 2023

Enhed: TKMR
Sagsnr.: 2023/000675
Dok.nr.: 493946
Bilag: Ingen

FORSVARSMINISTEREN
Holmens Kanal 9
1060 København K

Tlf.: +45 7281 0000
Fax: +45 7281 0300
E-mail: fmn@fmn.dk
www.fmn.dk

EAN: 5798000201200
CVR: 25 77 56 35

Målbilledet for departementets tilrettelæggelse af økonomistyringen under det kommende forsvarsforlig er, at økonomistyringen skal bidrage til at sikre, at der er en stærk tværgående og gennemsigtig styring, som understøtter, at der kan foretages tværgående prioriteringer samt sikres en høj sammenhæng mellem planlægning og styring af økonomien mhp. eksekvering og implementering af de politiske prioriteter på forsvarsområdet.

Det betyder, at departementet vil opstille krav til styrelsernes udarbejdelse af implementerings- og tidsplaner samt vurdering af risici for de konkrete udviklingsinitiativer i det kommende forsvarsforlig. Dertil kommer krav og ansvar for den efterfølgende tværgående synkronisering og prioritering af forligsinitiativer samt sammenhængen til driften af Forsvaret på tværs af etableringer, materiel og personel.

Endvidere vil departementet opstille krav til styrelsernes registrering samt opfølgning på prioriteringen og anvendelsen af forligsmidler. Opsætningen af registreringsrammen vil afspejle de konkrete udviklingsinitiativer i det kommende forsvarsforlig, herunder det økonomiske grundlag og sammenhængen til den generelle økonomistyring på ministerområdet.

Samtidig vil kravene til styrelsernes opfølgning på prioriteringen og anvendelsen af forligsmidler betyde, at der – i tilknytning til den nuværende flerårige rammestyring – vil blive indført egentlig flerårsbudgettering af den faglige styring forankret i departementets koncernøkonomi. Flerårsbudgetteringen skal samtidig være systemunderstøttet.

For at sikre et stærkere tilsyn og en tættere opfølgning med fremdriften i implementeringen af det kommende forsvarsforlig og anvendelsen af forligsmidler, vil der endvidere blive etableret en central implementeringsenhed i departementet.

Der er således - som nævnt i indledningen - tale om overordnede pejlemærker for udviklingen af en stærkere forligs- og økonomistyring på ministerområdet, der skal udbygges og konkretiseres yderligere.

Jeg har derfor også til hensigt at nedsætte et ekspertudvalg, der skal understøtte udviklingen af den faglige planlægning og tværgående økonomiske styring på ministerområdet, herunder med rollefordelingen ift. økonomistyring, planlægning, synkronisering og risikoidentifikation på tværs af etableringer, materiel og personel. Den nærmere indretning vil jeg drøfte med den kommende forsvarsforligskreds.

En stærkere forligs- og økonomistyring skal samtidig understøtte den politiske opfølgning på det kommende forsvarsforlig.

Det betyder, at der vil blive udviklet et nyt koncept for forligsopfølgning- og rapporteringen, der skal sikre partierne bag det kommende forsvarsforlig et systematisk overblik over fremdriften i implementeringen af de politisk besluttede udviklingsinitiativer. Konceptet skal endvidere sikre et rettidigt og gennemsigtigt beslutningsgrundlag for efterfølgende politiske prioriteringer ved væsentlige ændringer af operative behov, økonomisk grundlag, tidsperspektiv og risici ift. implementeringen af de politiske målsætninger i det kommende forsvarsforlig.

Konceptet for forligsopfølgning og rapportering skal samtidig medvirke til systematisk orientering af Folketingets Finansudvalg og Forsvarsudvalg om fremdriften i det kommende forsvarsforlig, for at styrke Folketingets kontrolmuligheder med implementeringen af de politiske målsætninger og anvendelsen af forligsmidler på forsvarsområdet.

Det samlede overblik over Forsvarets nuværende økonomi er ved at blive færdiggjort. Forsvarsministeriet vurderer på baggrund af analysearbejdet, at den grundlæggende drift af Forsvaret ikke er i økonomisk balance fra 2024 og frem. Det vil sige, at de planlagte aktiviteter og kapaciteter koster mere at drive, end den nuværende økonomiske ramme.

Analysearbejdet peger på behov for at håndtere økonomiske ubalancer, herunder genopfyldning af større bevillingskræfter i starten af den kommende forligsperiode, finansiering af en række vanskeligt omgængelige merudgifter og håndtering af efterslæb mv. på ejendoms-, it- og personelområdet. Håndteringen af de økonomiske ubalancer skal sikre, at fundamentet for det nuværende forsvar bringes i balance i en ny forligsperiode.

Under det kommende forsvarsforlig er der derfor også behov for at udvikle et format for periodisk orientering af forligskredsen samt Folketingets Finansudvalg og Forsvarsudvalg om bevillingsanvendelsen på forsvarsområdet med fokus på kapacitetsplanerne for materiel og etableringer samt den operative virksomhed.

Effektiviseringer

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen kritiserer, at Forsvarsministeriet ikke fuldt ud kan redegøre for, i hvilket omfang de forudsatte effektiviseringer i forliget på nuværende tidspunkt er opnået, eller om de har påvirket Forsvarets operative kapaciteter.

I relation til første del af denne kritik vil jeg indledningsvis bemærke, at realiserede provenuer i det nuværende styringskoncept opgøres, når den implementeringsansvarlig myndighed vurderer, at de anviste løftestænger er implementeret i videst muligt omfang. Det skal her bemærkes, at størstedelen af forligets effektiviseringer først står til afslutning ultimo 2022 og i 2023, hvorfor provenuer først kan opgøres endeligt her.

Forsvarsministeriet vil orientere forsvarsforligskredsen om den aktuelle status på realiseringen af forligets effektiviseringsmål på ca. 1 mia. kr. (fuld indfasning) i maj 2023. Forsvarsforligskredsen vil tilsvarende blive orienteret ved udgangen af 2023, når de realiserede provenuer fra tilbageværende effektiviseringsinitiativer er opgjort.

Det er ikke desto mindre vigtigt, at der fremover kommer større gennemsigtighed i ministeriets realisering af provenuer fra effektiviseringsinitiativer. Jeg har derfor fuld forståelse for, at Rigsrevisionen har fokus på området.

Forsvarsministeriet vil have et fortløbende fokus på at styrke den målrettede opfølgning på politisk aftalte effektiviseringsinitiativer. I forbindelse med implementeringen af fremtidige effektiviseringer skal opfølgningkonceptet derfor være konstrueret på en sådan måde, at der løbende kan følges op på, om provenuer realiseres som tiltænkt.

Forsvarsministeriet har igangsat et større arbejde med fokus på økonomistyring og forligsopfølgning, og vil løbende og i relevant omfang holde Rigsrevisionen orienteret om de konkrete styringstiltag på ministerområdet

Afslutningsvist skal jeg oplyse, at der i indgåelsen af et nyt forsvarsforlig vil være et større fokus på, hvordan Finansudvalget og Forsvarsudvalget bedre kan orienteres om fremdriften i de indgåede politiske aftaler, herunder opnå bedre gennemsigtighed i forsvarets samlede økonomi. Sådanne initiativer vil blive genstand for politisk drøftelse i forbindelse med indgåelse af et nyt forsvarsforlig, som jeg forventer kan indgås inden den 1. juli 2023.

Kopi af denne redegørelse sendes til Rigsrevisionen til orientering.

Med venlig hilsen

Troels Lund Poulsen

